

ЕКОНОМІКА СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА:

проблеми та перспективи економічного та соціального розвитку в XXI сторіччі

Лимаренко К. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сучасний механізм управління підприємством розглядається переважно в руслі підвищення ефективності. Необхідність підвищення ефективності управління обумовлена збільшенням швидкості подій, що відбуваються в на-вколишньому середовищі, збільшенням рівня конкуренції на ринку та гло-балізацією.

Подібні зміни вимагають застосування сучасних інструментів, а еконо-мічна модернізація забезпечується за рахунок впровадження скоєних форм управ-ління. Необхідність модернізації систем управління вітчизняних підприємств в сучасних умовах багато в чому визначається також завданнями перспективи підвищення їх конкурентоспроможності та досягнення стійкості розвитку.

Визначення поняття «ефективність управління» характеризують його і як економічну категорію, і як категорію, що містить оцінку кінцевого результату роботи організації, що залежить від управлінських рішень.

Проблемі оцінки ефективності управління присвячені численні літературні джерела [1; 2; 5], але вона так і залишається не до кінця дослідженою й недос-татньо повно розробленою як в теоретичному аспекті, так й в методичному плані (табл. 1).

Неможливо скласти цілісну картину ефективності управління, не розглянув-ши підприємство під різними ракурсами.

Загальна ефективність управління підприємством складається з ефективності управління окремими функціональними підсистемами – маркетингом, людськими

ресурсами, фінансовими ресурсами, виробництвом, логістикою і т. д., а також в значній мірі залежить від того, як збалансоване управління всіма підсистемами на рівні генерального менеджменту [4].

Таблиця 1. Порівняльний аналіз методик оцінки ефективності діяльності

Методика	Характеристика методу
Оцінка кінцевих результатів діяльності комерційного підприємства за допомогою економічних показників, показників ліквідності, фінансової стійкості, платоспроможності, рентабельності, інвестиційні та структури балансу	Оцінка даним методом виконується тільки за допомогою ряду економічних і фінансових показників, а також показників ділової активності
Ключові показники ефективності: прибуток, виручка (обсяг продажів, реалізованої продукції), рентабельність обсягу продажів, частка завойованого цільового ринку, ефективність використання інвестицій (залученого капіталу), ринкова вартість бізнесу, NPV, вироблення на одного продавця	Відображення поточних економічних результатів, обсягів продажів і прибутку. Наявність ряду показників у зведеній статистичній звітності
Комплексний аналіз господарської діяльності підприємства: виробництво та реалізація продукції, використання трудових ресурсів й фонду оплати праці, використання основних засобів та матеріальних ресурсів, аналіз собівартості, аналіз фінансових результатів діяльності та фінансового стану підприємства	Детальний аналіз результатів господарської діяльності, широке застосування метода горизонтального і вертикального аналізу, орієнтованість на пошук резервів
Система збалансованих показників	Заснована на баченні стратегії, що відображає найбільш важливі аспекти бізнесу
Ключові показники ефективності (Key Performance Indicators, KPI)	Система тісно пов'язана з підходом «управління за цілями»
Звіт про вартість (Value Reporting), що включає: огляд ринку, стратегію створення вартості, управління вартістю, платформу створення вартості	Охоплює стратегічні напрями оцінки

Також ефективність управління підприємством розглядається під стратегічним і оперативно-тактичним кутом зору.

Аналіз розглянутих в табл. 1 підходів дозволяє зробити висновок про наявність ряду недоліків:

- досить часто поняття «ефективність діяльності» розглядається тільки з позиції оцінки результатів фінансово-економічної діяльності;
- відсутні обґрунтовані рекомендації щодо вибору бази порівняння для аналізованих груп показників;

– за значною кількістю показників, що включаються до переліку оцінки, неможливо сформулювати підсумковий висновок про результати ефективності підприємства;

– відсутні способи, інструменти та методи, що демонструють внесок стратегічного і маркетингового аналізу, а також маркетингових інструментів в підвищення ефективності діяльності підприємства [3];

– пропонувані методика складно використовувати підприємствам-конкурентам або іншим особам, оскільки більша частина показників може бути отримана тільки в зведеному вигляді та є комерційною таємницею.

Таким чином, для оцінки ефективності управління підприємствами пропонується на першому етапі використання розглянутих підходів, які можуть бути основою для виконання зазначених робіт за допомогою статистичних даних. На наступному етапі доцільно проведення глибоких інтерв'ю з експертами, опитування фахівців для з'ясування узгоджених думок по ситуації та їх аналіз, а також отримання характеристик про роль стратегічного аналізу та застосування маркетингових інструментів для підвищення ефективності управління підприємствами.

Список використаних джерел:

1. Гуткевич С. О. Вплив управління на ефективність діяльності підприємств / С. О. Гуткевич, С. П. Дунда // Інтелект ХХІ. – 2013. – №1-2. – С. 63–68.
2. Ємець Ю. Г. Економічна ефективність як основа конкурентоспроможності підприємства / Ю. Г. Ємець // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2013. – №769. – С. 156–160.
3. Кормич А. І. Ефективність управління: фактори впливу та критерії рівня / А. І. Кормич // Актуальні проблеми політики. – 2013. – Вип. 50. – С. 12–17.
4. Ходакевич Б. О. Ефективність управління сучасними підприємствами [Електронний ресурс] / Б. О. Ходакевич // Економіка та держава. – 2015. – №7. – С. 104–107.
5. Щеглова О. Ю. Ефективність управління підприємством та підходи до її визначення / О. Ю. Щеглова, О. І. Судакова, М. В. Лаже // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2017. – Вип. 12(2). – С. 186–190.